

Національний фармацевтичний університет
Кафедра соціальної фармації

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Дисципліна «Основи конституційного права»

ЛЕКТОР:

к. фарм. н., доцент кафедри соціальної фармації
Аліна Вікторівна Волкова

Теоретичні питання

- 1. *Поняття та сутність парламенту. Парламент та парламентаризм***
- 2. *Парламент України - Верховна Рада України , її склад та структура***
- 3. *Основні функції та повноваження Верховної Ради України***
- 4. *Конституційні основи організації діяльності Верховної Ради України***
- 5. *Конституційно-правовий статус народного депутата України***
- 6. *Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної ради з прав людини***

Питання для самостійної роботи

- 1. Порядок формування та припинення діяльності Верховної Ради України*
- 2. Законодавчий процес у Верховній Раді України*
- 3. Форми та методи діяльності Верховної Ради України*

Перелік рекомендованої літератури

1. Конституція України: Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України.-1996.- № 30.- Ст. 141.
2. НАКАЗ 26.07.2012 № 7/8-12 Про затвердження Положення про представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини {Із змінами, внесеними згідно з Наказами Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
3. Демків, Роман Ярославович. Конституційне право України [Текст] : курс лекцій / Р. Я. Демків ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л. : [б. в.], 2012. - 331 с. Конституційне право України. Повний курс [Текст]: навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : Юрінком Інтер, 2012. - 541 с.
4. Марченко, Олеся Володимирівна. Адміністративно-правовий статус виборчих комісій з виборів народних депутатів України [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Марченко Олеся Володимирівна; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. - К., 2011. - 20 с.
5. Розвадовський, Володимир Іванович. Правовий статус Голови Верховної Ради України: проблеми правового регулювання [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Розвадовський Володимир Іванович ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. - К., 2010. - 20 с.

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПАРЛАМЕНТУ ПАРЛАМЕНТ ТА ПАРЛАМЕНТАЛИЗМ

Поняття та сутність парламенту

Термін "парламент" походить від фран. слова "parlare" - говорити, розмовляти

ПОНЯТТЯ

ПАРЛАМЕНТ – це загальнодержавний представницький орган державної влади, основним завданням якого є вираження волі народу шляхом прийняття законів, які регулюють найважливіші суспільні відносини, а також здійснення в межах своєї компетенції контролю за діяльністю виконавчої влади

СУТНІСТЬ

**Загальна назва органу законодавчої влади
Головний форум політичної гласності, її концентрований прояв**

Список парламентів країн світу

Республіканська асамблея —

[Португалія](#)

Асамблея Албанії — [Албанія](#)

[Бундестаг](#) — [Німеччина](#)

Dewan Rakyat — [Малайзія](#)

Всекитайська рада народних
представників — [Китай](#)

[Конгрес США](#) — [США](#)

Генеральні Кортеси — [Іспанія](#)

[Едускунта](#) — [Фінляндія](#)

Федеральні Збори —

[Росія](#), [Швейцарія](#)

[Фолькетінг](#) — [Данія](#)

[Кнесет](#) — [Ізраїль](#)

[Риксдаг](#) — [Швеція](#) і [Фінляндія](#)

Народна Скупщина —

[Сербія](#) та [Чорногорія](#)

[Стортинг](#) — [Норвегія](#)

[Сабор](#) — [Хорватія](#) та [Боснія і](#)

[Герцеговина](#)

[Рійгікогу](#) — [Естонія](#)

[Національрат](#) — [Австрія](#)

[Сaeіма](#) — [Латвія](#)

[Народно Сабраніе](#) — [Болгарія](#)

[Сансад](#) — [Індія](#)

[Ландтаг](#) — [князівство](#)

[Ліхтенштейн](#)

[Олій Мажліс](#) — [Узбекистан](#)

[Верховний Кенгес](#) — [Казахстан](#)

[Верховна Рада](#) — [Україна](#)

Парламент та парламентаризм

Діяльність парламенту визначає характер і зміст парламентаризму

ПАРЛАМЕНТИЗМ

це система взаємодії держави і суспільства, для якої характерними є визнання провідної або особливої і досить істотної ролі у здійсненні державно-владних функцій загальнонаціонального колегіального постійно діючого представницького органу

це форма державного керівництва суспільством, контроль парламенту за виконавчою владою, поділ діяльності законодавчої та виконавчої, юридична незалежність депутатів від виборців

ПАРЛАМЕНТ І ПАРЛАМЕНТАРИЗМ Є ПОКАЗНИКОМ РІВНЯ СТАНУ ДЕМОКРАТИЗМУ В СУСПІЛЬСТВІ

Шляхи розвитку парламентаризму в Україні

Вдосконалення всієї політичної системи і підготовки всіх її інститутів до парламентаризму

Становлення парламенту як важливого і повноправного суб'єкта політичної системи України

Кардинальні зміни в суспільній свідомості, політичній і правовій культурі громадян по усвідомленню необхідності функціонування парламентаризму в політичній системі України як найважливішого каналу впливу на владу

Парламент України - Верховна Рада України, її склад та структура

ПАРЛАМЕНТ УКРАЇНИ - ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

***Конституція України 1996 р.
вперше у вітчизняній
конституційній
правотворчості
конституювала Верховну
Раду України -
парламентом, який
виступає єдиним органом
законодавчої влади в Україні***

ПАРЛАМЕНТ УКРАЇНИ - ВЕРХОВНА РАДА

*м.Київ,
вул. Грушевського, 5.*

ПАРЛАМЕНТСЬКА ЗАЛА

Ел. пошта:
<http://www.rada.gov.ua/>

ПАРЛАМЕНТ УКРАЇНИ – ВЕРХОВНА РАДА

Верховна Рада - це однопалатний парламент України та єдиний законодавчий орган в Україні. Повна назва Верховна Рада України, скорочені назви рада, парламент, ВРУ
Верховна Рада працює сесійно, на які вона збирається у конституційно визначені строки двічі на рік
Сесії Верховної Ради України поділяються на чергові та позачергові
Засідання Верховної Ради можуть бути пленарними, урочистими, а також можуть проводитися у формі парламентських слухань

Верховна Рада України

Верховна Рада України збирається на першу сесію не пізніше ніж на тридцятий день після офіційного оголошення результатів виборів (СТ. 82 Конституції України)

Перше засідання Верховної Ради України відкриває найстарший за віком народний депутат України.

Закриття - після завершення останнього пленарного засідання. Кожна сесія Верховної Ради починається і завершується виконанням у залі засідань Верховної Ради Державного Гімну України

Парубій
Андрій Володимирович

- 1) веде засідання Верховної Ради України;
- 2) організовує підготовку питань до розгляду на засіданнях Верховної Ради України;
- 3) підписує акти, прийняті Верховною Радою України;
- 4) представляє Верховну Раду України у відносинах з іншими органами державної влади України та органами влади інших держав;
- 5) організовує роботу Апарату Верховної Ради України.

Політична партія
«НАРОДНИЙ ФРОНТ»

Перший заступник Голови
Верховної Ради України -
[Геращенко Ірина Володимирівна](#)

*-обираються з
народних депутатів
України на строк
повноважень
Верховної Ради*

*-вибори проводяться
відкритим поіменним
голосуванням
більшістю народних
депутатів від
конституційного
складу*

Заступник Голови Верховної Ради
України –
[Сироїд Оксана Іванівна](#)

Єдиний орган законодавчої влади в Україні - ВЕРХОВНА РАДА (Стаття 75 Конституції України)

Конституційно-правовий статус Верховної Ради України

обумовлений

характеризується

*змішаною
(парламентсько-
президентською)
формою
правління*

*відповідальністю Уряду
перед Президентом та
парламентом,
підзвітністю і
підконтрольністю
парламенту*

*наявністю у Президента досить широких
повноважень пов'язаних з діяльністю парламенту
(законодавча ініціатива, право розпуску та право
вето)*

ОЗНАКИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ:

представництво

виборність

загальнодержавність

**Кількісний склад
Верховної Ради України
становить
450
народних депутатів
України, вибраних
народом України
(Ст. 76 Конституції
України)**

колегіальність

однопалатність

**прийом рішення на
пленарних засіданнях**

Кожен новий набір депутатів називається СКЛИКАННЯМ. За історію незалежності України було вісім скликань до Верховної Ради.

Строк повноважень Верховної Ради України становить п'ять років

Гласність засідань Верховної Ради забезпечується шляхом їх трансляції по телебаченню і радіо, публікації стенографічних бюлетенів засідань Верховної Ради, її рішень у "Відомостях Верховної Ради України", газеті "Голос України" та інших виданнях Верховної Ради, а також шляхом розміщення інформації на офіційному веб-сайті Верховної Ради

Структура Верховної Ради України

Голова Верховної Ради України

Перший заступник Голови ВРУ

Заступник голови ВРУ

**Уповноважений ВРУ з прав людини
(омбудсмен)**

Рахункова палата

**Профільні
комітети ВРУ**

**Спеціальні та тимчасові
слідчі комісії ВРУ**

Фракції ВРУ

Конституційний склад – 450 народних депутатів

Основні функції та повноваження Верховної Ради України

ФУНКЦІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Як представницький орган законодавчої влади держави, ВР виконує у суспільстві низку функцій

УСТАНОВЧА

ЗАКОНОДАВЧА

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА

БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВА

ФУНКЦІЯ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО КОНТРОЛЮ

ЗАГАЛЬНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

1)
законодавчі

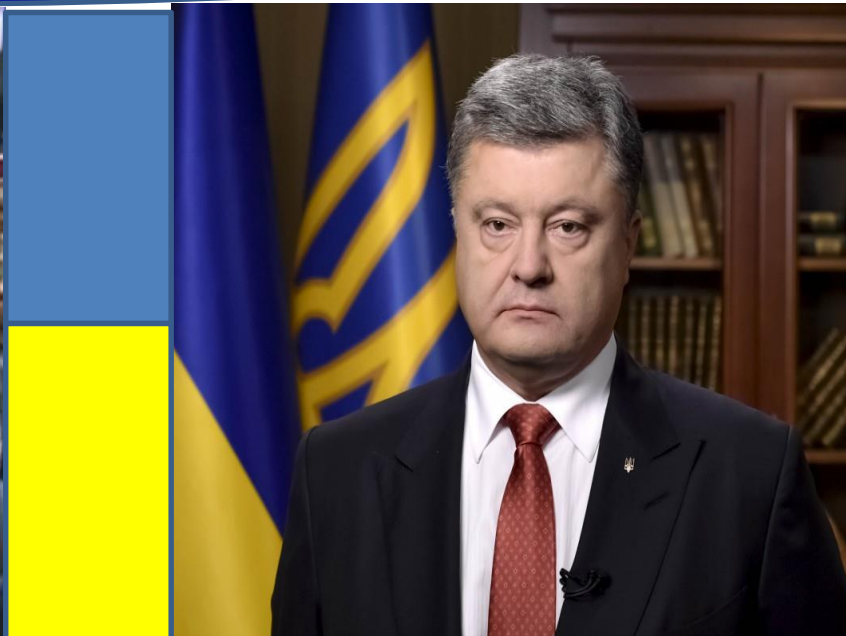
2) кадрові

3) з організації
діяльності
органів
самоврядуванн
я,
призначення
виборів, та
референдумів

4)
контрольні

5) у сфері
міжнародних
відносин та
забезпечення
оборони та
національної
безпеки

Повноваження Верховної Ради України у відносинах з Президентом України

**Сутність
взаємовідносин**

Забезпечення стабільності державної влади, запобігання її узурпації та можливим зловживанням з боку особи, яка посідає найвищу у державі посаду

Повноваження Верховної Ради України у відносинах з Президентом України

ВЕРХОВНА РАДА

призначає вибори Президента у передбачені Конституцією строки

може усунути главу держави з посади у порядку особливої процедури (імпічменту)

встановлює факт неможливості виконання Президентом своїх повноважень за станом здоров'я

заслуховує щорічні та позачергові послання глави держави про внутрішнє і зовнішнє становище України

приймає рішення про направлення запиту до Президента України на вимогу народного депутата України, групи народних депутатів чи комітету ВРУ, попередньо підтриману не менш як однією третиною від конституційного складу ВРУ

бере участь у процесі здійснення Президентом його кадрових повноважень шляхом надання згоди на відповідні призначення або звільнення

Повноваження Верховної Ради України у відносинах з Кабінетом Міністрів України

Прем'єр-міністр України

Владимир
Гройсман

112
UA

**Сутність
взаємовідносин**

***ВРУ розглядає Програму діяльності
Кабінету Міністрів України та приймає
рішення щодо її схвалення
(або відхилення)
ВРУ здійснює контроль за діяльністю
Уряду***

Конституційні основи організації діяльності Верховної Ради України

Конституційні основи організації діяльності Верховної Ради України

**Верховна Рада України працює
сесійно**

**робочий рік парламенту
поділений на два періоди (сесії),
розмежовані так званими
"парламентськими канікулами"**

**депутати працюють у
парламентських комітетах
та у виборчих округах**

**сесії поділяються на
періоди, протягом яких
відбуваються пленарні
засідання парламенту,
на яких Верховна Рада
України обговорює
різноманітні питання і
приймає відповідні
рішення**

**Рішення Верховної Ради приймаються шляхом відкритого поіменного
голосування, крім випадків, передбачених Регламентом, коли
проводиться таємне голосування шляхом подачі бюлетенів**

Конституційно-правовий статус народного депутата України

Народні депутати України

Обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування

Повноваження починаються після складання присяги на вірність України,

Повноваження припиняються з моменту відкриття першого засідання ВРУ нового скликання

ВИМОГИ ДО НАРОДНОГО ДЕПУТАТА

*Громадянин
України, який на
день виборів
досяг двадцяти
одного року*

*Має право
голосу*

*Проживає в
Україні
протягом
останніх п'яти
років*

NB!!

Не може бути обраним до ВРУ громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку

У Верховній Раді депутати об'єднуються за політичною ознакою (утворивши фракції) і за професійними ознаками (утворивши профільні комітети)

ФРАКЦІЇ І ГРУПИ ВРУ VIII СКЛИКАННЯ

Депутатів

Фракція партії «Блок Петра Порошенка»

142

Фракція політичної партії «Народний фронт»

81

Фракція політичної партії «Опозиційний блок»

43

Фракція політичної партії «Об'єднання „Самопоміч“»

26

Група «Партія відродження»

23

Фракція Радикальної партії Олега Ляшка

21

Фракція всеукраїнського об'єднання «Батьківщина»

19

Група «Воля народу»

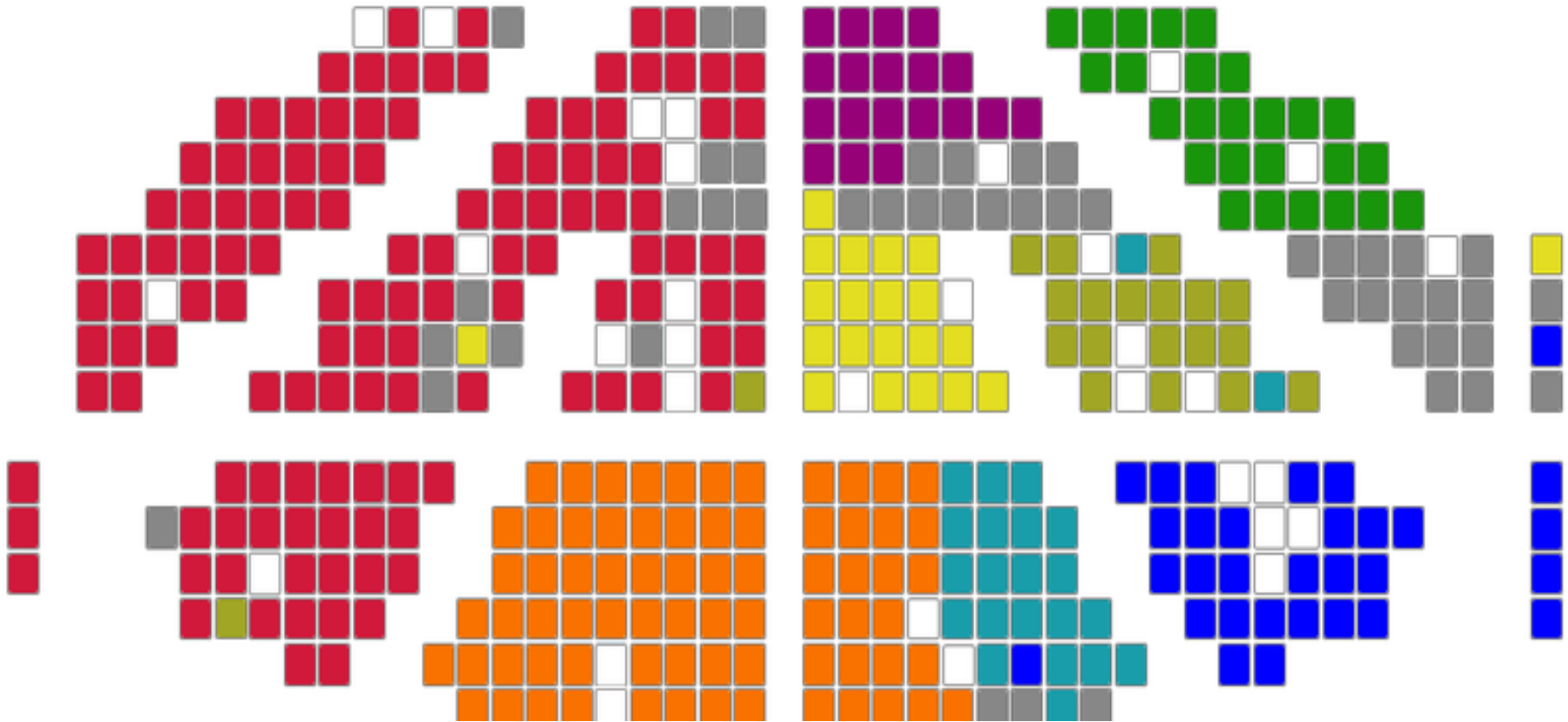
19

Позафракційні

43

Розміщення фракцій і груп ВРУ у парламентській залі

■ [Блок Петра Порошенка](#) ■ [Народний фронт](#) ■ [Опозиційний блок](#) ■ [Об'єднання «Самопоміч»](#) ■ [Радикальна партія Олега Ляшка](#) ■ [ВО «Батьківщина»](#) ■ [група "Воля народу"](#) ■ [група "Економічний розвиток"](#) ■ позафракційні

ФУНКЦІЇ КОМІТЕТІВ ВРУ

Законопроектна, зокрема:

Розробка проектів законів, інших актів ВРУ

Розгляд та підготовка висновків і пропозицій щодо законопроектів, поданих суб'єктам законодавчої ініціативи

Доопрацювання законопроектів за наслідками їх розгляду у I та наступних читаннях

Організаційна, зокрема:

Планування своєї роботи

Обговорення, підготовка висновків щодо кандидатур, яких призначає, затверджує ВРУ

Підготовка питань на розгляд ВРУ відповідно до предметів їх відання

Контрольна, зокрема:

Аналіз практики застосування законодавчих актів

Організація та підготовка парламентських слухань, слухань у комітетах

Участь у проведенні Дня Уряду

Взаємодія з Рахунковою палатою, Уповноваженим з прав людини

**Конституційно-правовий статус Уповноваженого
Верховної ради з прав людини**

УПОВНОВАЖЕНИЙ З ПРАВ ЛЮДИНИ - ОРГАН ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Адреса :

М. Київ

Вул. Інститутська 21/8

Email: hotline@ombudsman.gov.ua

ЗДІЙСНЮЄ:

***парламентський
контроль за
додержанням
конституційних прав та
свобод людини і
громадянина в Україні
(ОМБУДСМЕН)***

УПОВНОВАЖЕНИЙ З ПРАВ ЛЮДИНИ – ОРГАН ВРУ

У світі інститут уповноваженого з прав людини називають :

**омбудсмен (Фінляндія, Данія)
захисник громадян (Греція)
контролер сейму (Литва),
парламентський адвокат (Молдова),
уповноважений з прав громадян (Польща)
уповноважений парламенту з прав людини
(Російська Федерація)**

Мета парламентського контролю за дотриманням прав і свобод людини та громадянина

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина

відповідність з Конституцією України, міжнародними стандартами у цій галузі

сприяння правовій інформованості населення та захист конфіденційної інформації про особу

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню

дотримання та повага до прав і свобод людини і громадянина

запобігання будь-яким формам дискримінації щодо реалізації людиною своїх прав і свобод

поліпшення і подальший розвиток міжнародного співробітництва в галузі захисту прав і свобод людини і громадянина

Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної ради з прав людини та громадянiнв

**Уповноваженим Верховної ради з прав
людини може бути особа, яка**

1

є громадянином України

2

на день обрання досягла 40 років

3

володіє державною мовою

4

**має високі моральні якості, досвід правозахисної
діяльності**

5

протягом останніх п'яти років проживає в Україні

**УПОВНОВАЖЕНОГО
ВРУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
ПРИЗНАЧАЄ НА
ПОСАДУ ТА ЗВІЛЬНЯЄ З
ПОСАДИ ВЕРХОВНА
РАДА УКРАЇНИ**

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

**1. не може мати
представницького
мандата**

**3. не може бути
членом будь-якої
політичної партії**

2. обіймати будь-які інші посади в органах державної влади, виконувати іншу оплачувану чи неоплачувану роботу в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності

За наявності зазначених обставин Уповноважений повинен їх усунути протягом 10 днів після його призначення. До усунення цих обставин він не може скласти присягу

ТЕКСТ ПРИСЯГИ УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ

"Я, (ім'я та прізвище), заступаючи на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, урочисто присягаю чесно та сумлінно захищати права і свободи людини і громадянина, добросовісно виконувати свої обов'язки, додержуватися Конституції України і законів України та керуватися справедливістю і власною совістю. Зобов'язуюся діяти незалежно, неупереджено, в інтересах людини і громадянина"

СТРУКТУРА УПОВНОВАЖЕНОГО ВРУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

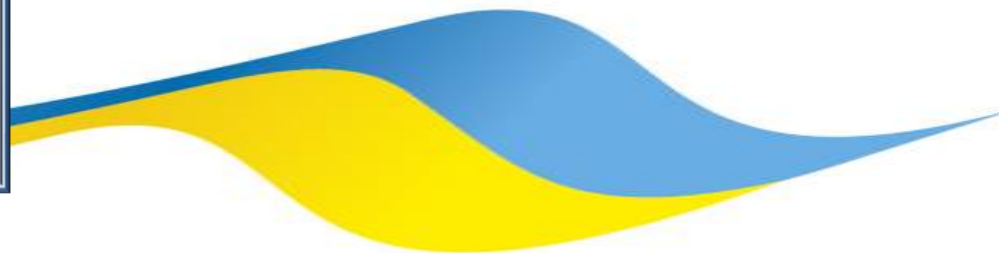

**Лутковська
Валерія Володимирівна**

Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини
(Головний діючий омбудсмен
України)

*«Наше завдання – зробити
Україну правовою
державою,
в якій права і свободи
людини дотримуються
безумовно»*

Валерія Лутковська

Для забезпечення діяльності Уповноваженого утворюється секретаріат

структура

**Керівник Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

**Замісник Керівника Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Представник Уповноваженого з питань

дотримання

**соціально-економічних та гуманітарних прав
прав дитини, недискримінації та
гендерної рівності
права на інформацію та представництва
в Конституційному Суді України
прав внутрішньо переміщених осіб**

захисту

**прав військовослужбовців
персональних даних**

**зв'язків із
громадськістю та
інформаційних
технологій**

**Уповноважений
Верховної Ради України
з прав людини**

УПОВНОВАЖЕНИЙ В РЕГІОНАХ СЬОГОДНІ ЦЕ:

4 РЕГІОНАЛЬНІ
ПРЕДСТАВНИЦТВА

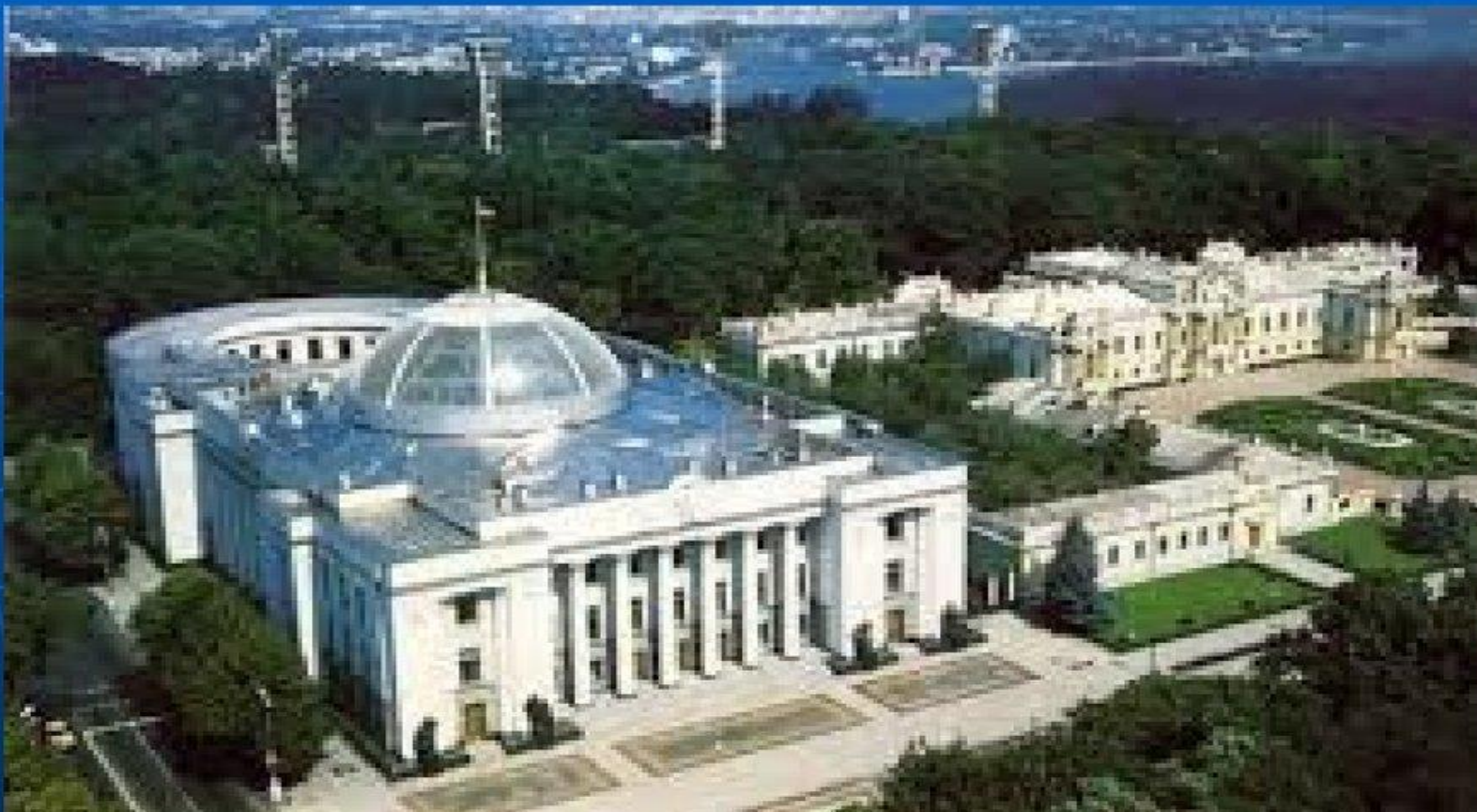
МЕРЕЖА
РЕГІОНАЛЬНИХ
КООРДИНАТОРІВ
УПОВНОВАЖЕНОГО
З ПИТАНЬ ЗВ'ЯЗКІВ З
ГРОМАДСЬКІСТЮ,
ПІДТРИМАНИХ
ПРООН
16

- ПРЕДСТАВНИК
- РЕГІОНАЛЬНИЙ КООРДИНАТОР
- НОВИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ КООРДИНАТОР (почав роботу у
лютому 2016)
- НЕМАЄ ПРЕДСТАВНИКІВ

Висновки

- 1. Парламент є представницькою установою країни. Колегіальний за своєю внутрішньою структурою та принципами діяльності він представляє різноманітні групові, партійні та національні інтереси.**
- 2. Верховна Рада - це однопалатний парламент України та єдиний законодавчий орган в Україні.**
- 3. Як представницький орган законодавчої влади держави, ВР виконує у суспільстві низку функцій: установчу, законодавчу, зовнішньополітичну, бюджетно-фінансову, функцію парламентського контролю.**
- 4. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України обумовлен змішаною (парламентарно-президентською) формою правління.**
- 5. Кожен новий набір депутатів називається скликанням. За історію незалежності України було вісім скликань до Верховної Ради.**
- 6. Народні депутати України обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування**
 - 6.1. Повноваження починаються після складання присяги на вірність України,**
 - 6.2. Повноваження припиняються з моменту відкриття першого засідання ВРУ нового скликання**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!